

Elmaradt találkozásaim Márai Sándorral

BÖSZÖRMÉNYI ZOLTÁN tárcája

Torontói tartózkodásom alatt három alkalommal látogatott Márai Sándor a városba Vörösváry István kanadai lapkiadó meghívására. Egyszer sem találkoztam vele, mert sohasem értesültem érkezéséről.

Gondolatban többször megdorgáltam magam ezért, miért voltam ilyen mamlasz, hogyan tudtam ennyi lehetőséget elszasztani. Igaz, akkor csak hallottam írói nagyságáról, könyveit még nem olvastam, csupán néhány versét ismertem meg kanadai közlésekből. Ez akkor jutott eszembe, amikor Szócs Géza elmondta, neki sikerült találkoznia Máraival az író San Diego-i otthonában.

Megvallom, az elmúlt évtizedben rögeszmémé vált a sorozatos torontói találkozások elmulasztása. Ugyanakkor egyre több Márai-művet ismertem meg. Minél többet olvastam tőle, annál inkább megfogalmazódott bennem a meggyőződés: jobb is, hogy nem foghattam kezét vele, mit is mondhattam volna neki érdekeset, gondolatébresztőt, mivel nyűgözhettem volna le a figyelmét, ha akkor csak néhány versét ismertem.

Semmit!

Ez jobban fájtna ma, mint az elmaradt találkozások sora. Úgy jártam volna, mint a gyulai költő, Simonyi Imre, aki a hetvenes, nyolcvanas években levelezett Máraival, de nem talált fogódzót, lelki, szellemi hidat sem épített vele. A Mester gyanúsna vélt minden hozzá közeledőt, beteges ragaszkodással és konoksággal védte egyszemélyes „bástyáit”. Nem engedett magához közel senkit. A több mint negyven év, amit az emig-

ráció elszigeteltségében eltöltött, kérgessé, rugalmatlanná, hajthatatlanná tette. Kétségbeejtő, hogy a huszadik századi magyar irodalom egyik legnagyobb alakjának ilyen szomorú sors jutott osztályrészül. Elszigetelten, szegényen és mély magányban töltötte életének utolsó évtizedeit. Ő, aki a magyar íróársadalom, a magyar polgárság érzékeny, őszinte, erőteljes szócsöve volt.

Többször eljátszottam a gondolattal, ha nem veszíti el 1987-ben feleségét, Lolát (született Matzner Ilonát), s a következő évben fogadott fiát, Babócsai Jánost, s nem zuhan teljes apátiába, rákban sem betegszik meg. Talán még kitartott volna, nem lőtte volna főbe magát, ha hónapokkal korábban lehetősége nyílik ünnepezt írónak hazatérnie. Olvasóinak rajongása, szeretete, az őt övező határtalan megbecsülés, biztos vagyok benne, halálos betegségéből is kigyógyította volna. Szomorúan játszom el ezzel a gondolattal. Megrendülés, csalódás, keserűség, vergődő vigasztalhatatlanság, dühvel keveredő játszi remény kavargok bennem.

Valahányszor eszembe jut ő, a különös ember, sorsának kihuny csillaga, erős fénye remeg felettem.